

Dědický statut - právo rozhodné pro přeshraniční dědické poměry

Dědický statut - právo rozhodné pro přeshraniční dědické poměry, je odbornou publikací věnující se velmi komplikované oblasti mezinárodního práva soukromého, a to určování rozhodného práva v oblasti mezinárodního dědického práva. Autorka monografie podrobně rozebírá kolizní úpravu dědických poměrů s mezinárodním prvkem a prameny právní úpravy mezinárodního dědického práva. Zvláštní část je pak věnována přímo dědickému statutu dle nařízení o dědictví.

Dědický statut - právo rozhodné pro přeshraniční dědické poměry

Autor: Magdalena Pfeiffer

Praha: Wolters Kluwer ČR, 2017

Publikaci je možné zakoupit >>> [zde](#).

Ukázka z publikace

1.1 Mezinárodní dědické právo a jeho význam

V rámci soukromého práva zaujímá dědické právo, které je, obdobně jako právo rodinné, považováno za relativně samostatnou oblast práva občanského, velmi důležité místo. Rozvoj dědického práva souvisí s individualistickým pojetím vlastnického práva a s rozvojem společenského zřízení založeného na principu soukromého vlastnictví. Původ a svou roli v rámci společnosti odvozuje dědické právo právě od práva rodinného, protože jeho primárním účelem je materiální zajištění zůstavitelovy rodiny. Díky své významné společenské úloze patří dědické právo k základním hodnotovým představám občanské společnosti.[1] Společenská relevance dědění souvisí s vlivem, který má dědická posloupnost na vztahy ve společnosti a jejich strukturu. Princip zachování vytvořeného majetku a jeho přechod na další generaci rodinných příslušníků (případně jiných zůstavitelem určených osob) je jedním z impulsů, které v současné moderní společnosti založené na výkonu, motivují k dalšímu rozmnožování majetku. A to i v případech, kdy díky již nabytému majetku je zůstavitel zabezpečen do konce svého života. Výstižně uvádí Muscheler, že vlastnictví bez dědického práva by bylo jako kultura bez vzpomínek.[2] Dědické právo umožňuje realizovat určitou myšlenku či rozvíjet určitý projekt s přesahem do dalších generací, a podílí se proto na zajištění mezigenerační kontinuity vybudovaných společenských struktur. Společnost není statická, podléhá neustálým dynamickým změnám, které je dědické právo do určité míry schopno neutralizovat právě tím, že umožňuje zachovat rodinný majetek.[3]

Dědické právo rovněž symbolizuje původ a tradici a nepřímou formuje osobnost a identitu. S oblibou se o dědickém právu hovoří jako o právním odvětví, které je pod silným vlivem historie, kultury, náboženství a rozdílných hospodářských vztahů.[4] Kriticky je z dnešního pohledu třeba vnímat názor, že zvláštnosti dědického práva je třeba chránit a zachovávat jako národní zvyky, kroje či pověsti a jakékoliv pokusy o unifikaci hodnotit jako akty vandalismu.[5] Takový pohled na dědické právo je překonaný a zejména z evropské perspektivy je dnes třeba vnímat i tradici dědického práva spíše jako tradici celoevropskou.[6] Ani moderní pohled na genezi a současnost dědického práva

však neumožňuje nevidět velké rozdíly v hmotném dědickém právu v jednotlivých národních právních řádech, které zatím stále představují nepřekonatelnou překážku na cestě k jakékoliv jeho unifikaci. I v rámci evropských unifikačních snah byla oblast dědického práva předem jasně vyloučena z tak ambiciózních projektů, jakými bylo vytvoření studijní skupiny pro přípravu evropského občanského zákoníku pod vedením německého profesora von Bara[7] nebo návrh obecného referenčního rámce pro evropský občanský zákoník,[8] na kterém se mimo řadu jiných akademiků podílela právě i tato studijní skupina.

V historickém kontextu našeho regionu dědické právo navíc v letech budování socialistické společnosti založené na zcela jiných principech, než je princip soukromého vlastnictví, své významné postavení prakticky ztratilo. Jeho společenský význam se až nyní pomalu vrací. Návrat je odrazem hluboké změny, kterou česká společnost prošla od sametové revoluce v roce 1989. První generace těch, kteří měli po dlouhé době opět možnost během svého života získat větší soukromý majetek, se dostává do věku, kdy se začíná pomalu zamýšlet nad tím, co se s tímto majetkem stane po jejich smrti. Se změnou politického a ekonomického zřízení a následně rovněž i se vstupem České republiky do Evropské unie se českým státním občanům otevřela možnost žít, pracovat, podnikat či pořizovat majetek v zahraničí. Stejně tak se světu otevřela Česká republika a obdobným způsobem u nás žije, pracuje a nabývá majetek řada cizích státních příslušníků. Spolu s čistě národním dědickým právem tak dnes roste, a to i v českém prostředí, význam mezinárodního dědického práva.

Žijeme v době stále se prohlubující globalizace a rostoucí migrace, ve všech pádech skloňovaných fenoménů dnešního světa. Ze samotného obsahu pojmu globalizace, který je označován jako proces prohlubující a urychlující propojení společnosti v celosvětovém měřítku, je patrné, že se jedná o proces, který má dopad na mezinárodní vztahy a tedy i na jejich právní rámec. V oblasti mezinárodního práva soukromého, včetně mezinárodního dědického práva, s sebou toto propojení jednotlivců, společností a hospodářských prostorů přináší nárůst počtu případů, ve kterých přeshraniční aspekt vede ke kolizi právních řádů.[9] Právní praxe je tak v důsledku soužití osob různé státní příslušnosti a různých kultur v rámci jednoho právního systému častěji konfrontována i se střety právních řádů, které vedou k aplikaci zahraničního práva.[10] Ani dědické případy s mezinárodním prvkem nejsou v dnešní době již jen exotické výjimky.[11] Naopak, pořizování majetku v zahraničí či cizinci na našem území není dnes nic neobvyklého. S mezinárodním přesahem je proto v rámci pozůstalostních řízení třeba počítat již nejen v případech velmi movitých zůstavitelů, ale stále častěji i v případech, kdy pozůstalost tvoří majetek menšího rozsahu.

Díky globalizaci vede vzrůstající význam mezinárodního práva soukromého na straně jedné, a stále se pomyslně zmenšující svět na straně druhé, ke snahám o unifikaci pravidel v této oblasti. Na rozdíl od hmotného práva se mezinárodní právo soukromé vyznačuje určitými specifickými rysy, které unifikaci do určité míry usnadňují. Jednak jsou normy mezinárodního práva soukromého ve vnitrostátních právních úpravách různých států formulovány obdobně, což vede k určité blízkosti těchto norem a jejich autonomii ve smyslu relativní nezávislosti na společenském, politickém a ekonomickém systému. A jednak se jedná o normy neutrální, v tom smyslu, že samy neobsahují konkrétní hmotněprávní úpravu, neobsahují konkrétní práva a povinnosti účastníků právních poměrů.[12] Státy jsou tak unifikaci norem mezinárodního práva soukromého otevřenější než unifikaci práva hmotného. V posledních padesáti letech jsme svědky mohutné celosvětové kodifikační vlny norem mezinárodního práva soukromého, kdy v tomto období bylo přijato nejen více národních zákonů mezinárodního práva soukromého, ale i mezinárodních úmluv, než za celou dobu od zrodu tohoto právního odvětví.[13]

Obdobně jako v případě jiných právních odvětví, i na poli mezinárodního dědického práva znamenají jednotná pravidla usnadnění jeho aplikace a nabízejí účastníkům těchto soukromoprávních poměrů s mezinárodním prvkem vyšší míru právní jistoty. V rámci Evropské unie byly unifikační snahy v

oblasti mezinárodního dědického práva nedávno korunovány významným úspěchem. Evropské mezinárodní dědické právo nabylo velkého praktického významu v souvislosti s volným pohybem osob a kapitálu, kdy z ekonomických důvodů bylo a samozřejmě i nadále je v zájmu Evropské unie, aby občané členských států mohli těchto svobod zaručených unijním právem plně využívat.[14] Proto vyvstala nutnost koncipovat jednotná pravidla mezinárodního dědického práva, která by zajišťovala vysokou míru stability a předvídatelnosti, a která by tak zůstaviteli umožnila s jistotou plánovat pozůstalost s přeshraničními aspekty. Nebylo nadále přijatelné, aby plánování pozůstalosti s přeshraničním prvkem bylo díky neharmonizovaným pravidlům mezinárodního práva soukromého spojeno s vysokou mírou právní nejistoty, která mohla vést až k obavám občanů členských států Evropské unie pořizovat majetek či podnikat za hranicemi státu, ve kterém žijí. Nebylo nadále ani přijatelné, aby občané členských států Evropské unie nepřímou dopláceli na to, že využívají unijní svobody pohybu osob a kapitálu.[15] Navíc byla praktická potřeba sjednocení kolizních pravidel a pravidel pro určení mezinárodně příslušného soudu v oblasti dědických poměrů podpořena i skutečností, že volného pohybu osob v rámci Evropské unie v rostoucí míře využívají starší věkové skupiny obyvatel, což vede ke stále se zvyšujícímu počtu dědických řízení s mezinárodním prvkem.[16] V roce 2012 bylo proto, po letech příprav a projednávání, přijato velmi obsáhlé nařízení o dědictví [ke vzniku nařízení o dědictví podrobně marg. 158 a násl].

---

[1] Beckert, 2004, s. 25.

[2] Muscheler, 2010, s. 4.

[3] Dutta, 2013, s. 477.

[4] Zimmermann, 2012, s. 475.

[5] Zimmermann, 2016, s. 322.

[6] Zimmermann, 2012, s. 476.

[7] Study Group on a European Civil Code. [cit. 20. 3. 2017]. Dostupné z: <http://www.sgecc.net/>.

[8] Principles, Definitions and Model Rules of European Private Law. Draft Common Frame of Reference (DCFR). Outline Edition. [cit. 20. 3. 2017]. Dostupné na [www](http://ec.europa.eu/justice/policies/civil/docs/dcfr_outline_edition_en.pdf), k dispozici >>> zde. http://ec.europa.eu/justice/policies/civil/docs/dcfr_outline_edition_en.pdf.

[9] Basedow, 2001, s. 411.

[10] Monzonís Azcárraga, 2008, s. 39.

[11] Flick, Piltz, 2008, s. 3.

[12] Pauknerová, 2009, s. 196.

[13] Symeonides, 2014, s. 2.

[14] Čl. 18 odst. 1 SFEU a čl. 63 odst. 1 SFEU.

[15] Kern, Glückner, 2014, s. 295.

[16] Hess, 2010, s. 441.

Další články:

- [Kultura jako prestižní benefit: Proč by právní firmy měly sázet na „inteligentní zážitky“? Rozhovor s JUDr. Martinou Jankovskou](#)
- [Wolters Kluwer uvádí na český trh AI právní pracovní prostor Libra s integrovaným obsahem ASPI](#)
- [Jak ušetřit na energiích, aniž byste porušili zákon](#)
- [SLUTO DAŇOVÁ & ÚČETNÍ firma roku 2025: Kdo se letos zařadil mezi špičky oboru?](#)
- [Novela stavebního zákona, transparentní odměňování a AI v právní praxi: zveme na odborné konference Wolters Kluwer](#)

- [Zásady a principy soukromého práva jako základ moderní právní praxe. Proč má studium LLM smysl nejen pro právníky](#)
- [Kmenové listy v s.r.o. – právní rámec, převod a praktické dopady](#)
- [Executive LLM: Prestižní milník pro právní profesionály. Business Institut otevírá jarní cyklus již 1. března](#)
- [ČEZ jako první v České republice spustil 1000. dobíjecí stojan pro elektromobily](#)
- [Novinky v ASPI za rok 2025: AI, komentáře, judikatura](#)
- [D.A.S. mezi předními značkami českého trhu](#)